«فرهیختگان» بررسی کرد

۸۵ تغییر شیوه‌نامه انضباطی دانشجویان

فاطمه طاری‌بخش
خبرنگار

آیین‌نامه انضباطی وزارتین علوم و بهداشت، برای اولین‌بار در ۱۴ ماده، ۵۴ بند و ۳۰ تبصره در ۲۰ تیر ماه ۱۳۷۴ به تصویب رسید. براساس این سند، قرار شد تا شیوه‌نامه‌ای نحوه اجرای آن را تشریح کند. شیوه‌نامه انضباطی‌ای که تاکنون چند بار مورد بازبینی و اصلاح قرار گرفته و در آخرین مرتبه، سال ۹۸ شیوه‌نامه سال ۸۸ اصلاح شد. در اولین اصلاح، بند مرتبط با جرائم رایانه‌ای و مجازاتی اضافه شد. در سال ۱۳۹۸ این شیوه‌نامه برای دومین بار مورد اصلاح قرار گرفت که البته اعتراض فعالان دانشجویی را به همراه داشت. این اعتراضات تا جایی ادامه یافت که در ۸ آبان همان سال رئیس جمهور وقت در جلسه هیات‌دولت بر اصلاح آن تاکید کرد. هرچند با تمام تلاش‌ها، این شیوه‌نامه تا پایان عمر دولت دوازدهم هیچ‌گاه خبری از اصلاح منعکس نشد. حالا برای سومین‌بار شیوه‌نامه دست‌خوش تغییرات شده است. البته شنیده‌های «فرهیختگان» حاکی از این است که آیین‌نامه انضباطی شورای عالی انقلاب فرهنگی هم در دست اصلاح است و احتمالا نسخه جدید این سند هم به‌زودی پس از تصویب در این شورا ارائه خواهد شد.

شیوه‌نامه چقدر تغییر کرد؟

شیوه‌نامه ۱۴۰۱ در هفت بخش شامل ۱۲۵ ماده و ۱۲۶ تبصره به‌روزرسانی شده است؛ هرچند شیوه‌نامه پرحاشیه سال ۹۸ هم دقیقا هفت بخش داشت، اما تعداد مواد و تبصره‌های آن به ترتیب ۱۲۲ ماده و ۱۱۳ تبصره بود. در این گزارش با بررسی ۵۸ مورد شیوه‌نامه اعمال‌ـ تغییرات صورت گرفته در آن را نسبت به سال ۹۸ مورد بررسی قرار داده‌ایم و البته از ارزش‌گذاری نسبت به تغییرات پرهیز و صرفا در این گزارش به تشریح تغییرات پرداختیم.

احکام پیشگیرانه و احترام به حریم خصوصی به اصول اضافه شد

در شیوه‌نامه ۱۴۰۱، اصل تقدم و پیشگیری بر مجازات اضافه شده که به تنظیم عملکرد کمیته‌ها و دانشگاه‌ها به‌صورت رویه‌های پیشگیرانه پرداخته و تاکید می‌کند که احکام صادره کمیته باید به گونه‌ای صادر شود که قابلیت پیشگیری از تکرار تخلف را داشته باشد؛ بندی که در نسخه ۹۸ وجود نداشت. در شیوه‌نامه ۱۴۰۱ اصل دیگری به نام اصل سرعت در رسیدگی نیز آورده شده که مطابق این اصل باید در کمترین زمان با رسیدگی به وضعیت، به صدور احکام برای دانشجویان اقدام شود.

بازگشت ترکیب کمیته تجدیدنظر به شکل آیین‌نامه

نحوه انتخاب اعضای کمیته تجدیدنظر دانشگاه هم بند دیگری است که در شیوه‌نامه جدید دچار تغییر شده، بر اساس ماده ۵ نسخه سال ۹۸، حضور یک دانشجو و دو نفر از اعضای هیات‌علمی به انتخاب رئیس دانشگاه قید شده بود که این در نسخه جدید حذف شده است. احکام هم تنها با دو رای موافق، معتبر شمرده می‌شود.

البته حذف شدن افراد در کمیته تجدیدنظر اتفاقی خلاف آیین‌نامه نیست؛ چراکه در آیین‌نامه هم ترکیب کمیته مذکور مشابه مدل شیوه‌نامه ۱۴۰۱ عنوان شده است. البته این تنها بازگشت شیوه‌نامه به متن آیین‌نامه انضباطی نیست. موضوع جلوگیری از ورود دانشجو به دانشگاه یکی دیگر از این موارد است که با وجود اشاره آیین‌نامه در شیوه‌نامه قبلی وجود نداشت، اما در نسخه جدید تصریح شده است.

تخلفات و تنبیهات چقدر فرق کرد؟

بخش دوم شیوه‌نامه درباره تخلفات و تنبیهات احکام انضباطی است. در ماده ۱۲، این بخش یعنی در بند (ب) این ماده ابطال پایان‌نامه و مدرک تحصیلی اضافه شده و تذکر کتبی بدون درج در پرونده از آن حذف شده است. یعنی در شیوه‌نامه امسال، ۳ تبصره به این ماده اضافه شده است، در تبصره اول آن به جلوگیری رئیس دانشگاه از ورود دانشجو به دانشگاه اشاره و قید شده که این جلوگیری بیشتر از یک ماه نباید طول بکشد. البته اگر پرونده دانشجو به کمیته مرکزی ارجاع داده شود، این زمان به ۲ ماه می‌رسد. تبصره دوم این ماده اشاره می‌کند به مواردی که بدون درج در پرونده قید شده، فاقد اثر است. تبصره سوم نیز با اشاره به تنبیهات موارد یک و دو ذکر می‌کند که سابقه این تنبیهات در دیرخانه کمیته انضباطی برای مدت محدودی حفظ می‌شود و در پرونده اصلی دانشجو ثبت نمی‌شود. با این حال در قواعد عمومی تنبیهات سال ۱۴۰۱ تفاوتی با سال ۱۳۹۸ دیده نمی‌شود و تغییری در آن ایجاد نشده است.

چند مورد بحث‌برانگیز

شیوه‌نامه جدید انضباطی چند مورد پرمناقشه و بحث هم دارد. مثلا ارجاع دانشجو درصورت به همراه داشتن سلاح گرم و استفاده از سلاح سرد غیرمجاز، به مراجع قضایی در نسخه قبلی نبود. یکی از چالش‌برانگیزترین موارد هم در تبصره ۲ ماده ۳۲ است که تشکیل کلیه گروه‌های مجازی دانشجویی با جمعیت بالای ۱۰۰ نفر را نیازمند مجوز کمیته ناظر در نشریات دانشجویی می‌داند. در دو تبصره بعدی این بند هم عنوان شده که درصورت تولید و انتشار و بازنشر محتوایی تخلفات گفته‌شده در شیوه‌نامه، گروه یا کانال متخلف مشمول تنبیهات می‌شود.

موضوع تقلب‌های علمی و تخلفات بالینی هم برای نخستین‌بار در شیوه‌نامه ۱۴۰۱ اضافه شده است. در حوزه تخلفات سیاسی ـ توهین به شعائر و مقدسات و مشارکت در آشوب و بلوا هم تغییرات مختلفی نسبت به نسخه پیشین به‌چشم می‌آید.

یکی دیگر از تغییرات هم کاهش زمان رسیدگی به پرونده‌های دانشجویان و بررسی کمیته است. برای مثال اعلام زمان جلسه از ۵ روز قبل از برگزاری به ۳ روز تبدیل شده است و همچنین زمان مراجعه دانشجو به ۲۴ ساعت کاهش یافته است. همچنین لایحه دفاعیه شیوه‌نامه جدید تنها یک روز قبل از جلسه در اختیار اعضا قرار می‌گیرد. در برخش چهارم شیوه‌نامه که مربوط به کمیته تجدیدنظر می‌شود، دو ماده ۸۸ و ۹۰ تغییر داشته است. ماده ۸۸، شرایط خاص و تخلفات مشهود دبیر کمیته تجدیدنظر زمان رسیدگی به ۴۸ ساعت کاهش می‌یابد. البته در هیچ‌جای این شیوه‌نامه تعریفی از شرایط خاص و تخلفات مشهود نشده و حرفی که در اکثر ماده‌های آن تبصره‌ای با این عنوان آورده شده است.

احکام صادره از کمیته‌های انضباطی که پیش از این ظرف ۲۰ روز از تاریخ صدور به دانشجو ابلاغ می‌شد اما در آخرین شیوه‌نامه، این زمان به ۱۰ روز کاهش یافته است.

ردیف	عنوان (در شیوه‌نامه ۱۴۰۱)	ماده و تبصره / اصل	حذفیات / اضافات در شیوه‌نامه ۱۴۰۱	ردیف	ماده و تبصره / اصل	عنوان (در شیوه‌نامه ۱۴۰۱)	حذفیات / اضافات در شیوه‌نامه ۱۴۰۱
۱	اصول حکم بر رسیدگی به تخلفات دانشجویان / اصل ۳	اصل برائت و تفسیر به نفع متهم	حذفیات: درصورت عدم وجود هرگونه دلیل، مبنی بر احراز و انتساب تخلف، دانشجو برای اثبات برائت خود نیاز به ارائه دلیل ندارد. مورد الف و ب این اصل ادغام شدند.	۱۸	ماده ۳۲ / تبصره ۷	عضویت در گروه‌های غیرمجاز	اضافات: هرگونه عضویت با هدف ارتباط و تبادل در کلیه شبکه‌ها، نرم‌افزارها و سکوهای مجازی گروه‌های غیرقانونی مشمول تنبیهات بند ۴ تا ۸ می‌گردد.
۲	اصول حکم بر رسیدگی به تخلفات دانشجویان / اصل ۱۲	اصل ارائه مبانی تصمیم	حذفیات: صرف گزارش اعلامی از سوی هریک از منابع حقیقی یا حقوقی که مستند به ادله یقینی نباشد یا با سایر دلایل و امارات معارض یا ناهماهنگ باشد نمی‌تواند مبنای احراز تخلف قرار گیرد.	۱۹	ماده ۳۳ / تبصره ۷	اصل در آزمون‌های کشوری بر اساس قانون رسیدگی به جرائم آزمون‌های سراسری رسیدگی می‌کردد.	اضافات: تهیه و عرضه و یا واگذاری آثاری از قبیل رساله، پایان‌نامه، مقاله، طرح‌پژوهشی کتاب، گزارش یا سایر آثار مکتوب و یا ضبط شده پژوهشی- علمی و یا هنری اعم از الکترونیکی توسط دانشجو به قصد انتفاع و یا به‌عنوان خود، جرم بوده و مختلف به یکی از تنبیهات بندهای ۵ تا ۱۱ و تنبیه بند ۳ محکوم می‌شود.
۳	اصول حکم بر رسیدگی به تخلفات دانشجویان / اصل ۱۳	اصل عدم تجسس	حذفیات: ادله ابزاری و استنادی علیه دانشجو باید به‌گونه‌ای باشد که به دور از هرگونه شک و شبهه و شائبه و تنها با برداشت متعارف و معقول، اثبات‌کننده تخلف ادعایی باشد و آزار روحی و اجباربه افرار به هر نحو و بر هر منظور ممنوع است.	۳۰	ماده ۳۵	تقلب در تهیه آثار علمی و استفاده از آثار متقلبانه	
۴	اصول حکم بر رسیدگی به تخلفات دانشجویان / اصل ۱۴	اصل حق بر رسیدگی منصفانه		۳۱	ماده ۳۵ / تبصره ۱		اضافات: شروع فرآیند رسیدگی در کمیته انضباطی منوط به احراز و اعلام تخلف از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش موسسه و دانشگاه مربوطه خواهد بود.
۵	اصول حکم بر رسیدگی به تخلفات دانشجویان / اصل ۱۵	اصل تقدم پیشگیری بر مجازات	اضافات: عملکرد کمیته باید به‌گونه‌ای تنظیم گردد که رویه‌های پیشگیرانه در اولویت قرار گرفته و سعی بر پیشگیری از بروز تخلفات توسط دانشجویان صورت گیرد. احکام صادره کمیته می‌بایست به‌گونه‌ای صادر گردد که قابلیت پیشگیری از تکرار تخلف را توسط دانشجویان دارا باشد.	۳۲	ماده ۳۵ / تبصره ۲		اضافات: استفاده از آثار متقلبانه نیز مشمول تنبیهات پیش‌بینی شده در این ماده می‌باشد.
۶	اصول حکم بر رسیدگی به تخلفات دانشجویان / اصل ۱۶	اصل حق سلامت محیط و احترام به حریم خصوصی افراد	اضافات: حریم خصوصی افراد محترم است و هیچ فرد حقیقی یا حقوقی حق تجسس در حریم خصوصی دانشجویان یا غیر مرتبط با پرونده انضباطی ندارد. همچنین حق تحصیل در دیرک محیط ایمن و سالم برای تمامی دانشجویان محفوظ تلقی شده و هیچ فردی با انجام تخلف ادعایی حق تعرض به آن را ندارد.	۳۳	ماده ۳۸ / تبصره ۵	اخلال در امور دانشگاه	اضافات: هرگونه اقدام جهت تعطیلی کلاس‌های آموزشی انجام پذیرد از شمول ماده ۳۸ خارج است.
۷	اصول حکم بر رسیدگی به تخلفات دانشجویان / اصل ۱۷	اصل سرعت در رسیدگی	اضافات: مطابق اصل سرعت در رسیدگی کمیته‌ها می‌بایست در کمترین زمان ممکن اقدام به رسیدگی و صدور احکام برای دانشجویان نمایند. دقت عمل و همچنین رعایت اصول و مواد شیوه‌نامه توام با افزایش سرعت در رسیدگی امری الزامی است.	۳۴	ماده ۳۹	تخلفات بالینی در مراکز آموزشی- درمانی	اضافات: در صورت ارتکاب هر نوع تخلف بالینی، در مراکز آموزشی درمانی از قبیل هرگونه ایجاد اختلال و وقفه در اقدامات تشخیصی و درمانی بدرفتاری با بیماران و همراهان، افشای اسرار بیماران بدون تاحقیر، رفتار اهانت‌آمیز و تهدید نسبت به کارکنان، دانشجویان و اساتید، خرید و فروش و ترک کشیک، ترمد، تاخیر و اهمال در اجرای شرح وظایف، مداخلات درمانی غیرمجاز، نقض مقررات مندرج در آیین‌نامه پوشش و رفتار حرفه‌ای دانشجویان علوم پزشکی و قانون انطباق امور اداری و فنی موسسات پزشکی با موازین شرع مقدس، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱۱ تا ۱۴ محکوم می‌شود و در صورت تکرار تنبیهات تا بند ۱۰ قابل تشدید است.
۸	بخش اول / ماده ۵	ترکیب اعضای کمیته تجدیدنظر دانشگاه		۳۵	ماده ۴۱	هواداری یا تبلیغ به نفع گروه‌ها و مکاتب الحادی	درصورتی که فعالیت و تبلیغ در فضای مجازی به نفع گروه‌های محارب و معاند ج.ا.باشد، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۹ تا ۱۲ محکوم می‌شود.
۹	بخش اول / ماده ۸	شرایط عضو دانشجویی کمیته انضباطی دانشجویان	حذف کلمه تربیتا متامل و جای‌گذاری کلمه متامل در مورد اول این ماده	۳۶	ماده ۴۴	ایجاد و شرکت در بلوا و آشوب	اضافات: درصورت ایجاد بلوا و آشوب دانشجوی متخلف به یکی از تنبیهات بند ۱ تا ۶ محکوم می‌شود.
۱۰	بخش دوم / ماده ۱۰	تفکیک تنبیهات ماده ۷ آیین‌نامه	اضافات: ابطال پایان‌نامه و مدرک تحصیلی	۳۷	ماده ۴۴ / تبصره ۱	شرکت در آشوب	اضافات: درصورت شرکت در بلوا و آشوب دانشجوی متخلف به یکی از تنبیهات بند ۳ تا ۶ یا جزء ۵ جزء ۶ محکوم می‌شود.
۱۱	بخش دوم / ماده ۱۲ / تبصره ۱	جلوگیری از ورود دانشجو به دانشگاه	حذفیات: تذکر کتبی بدون درج در پرونده	۳۸	ماده ۵۲	عدم رعایت پوشش اسلامی یا ضوابط پوشش ابلاغی وزارتین	اضافات: درصورت مغایرشکلی یا عمل شبکه‌ای و یا اصرار و تکرار تنبیهات تا بند ۵ قابل تشدید است.
۱۲	بخش دوم / ماده ۱۲ / تبصره ۲		اضافات: رئیس دانشگاه مجاز است تا زمان رسیدگی به پرونده دانشجوی متخلف در کمیته انضباطی مشروط به اینکه حضور دانشجو که به تجاوز نکند از ورود دانشجو به دانشگاه جلوگیری کند.	۳۹	ماده ۵۴ / تبصره ۱	عدم رعایت موازین شرعی در ارتباط با نامحرم	رفتارهای جنسی انحرافی نیز مشمول این ماده قرار می‌گیرد.
۱۳	بخش سوم / ماده ۱۴ / تبصره ۳		اضافات: عدم پاسخگویی طی دو هفته کمیته انضباطی در هر صورت به رسیدگی ادامه خواهد داد.	۴۰	ماده ۵۵ / تبصره ۱	داشتن رابطه نامشروع بدون عمل منافی‌عفت	اضافات: چنانچه تخلف دارای شاکی خصوصی مستند به تهدید، اکراه، اضطرار یا اجبار باشد تنبیهات می‌تواند تا بند ۱ تشدید گردد.
۱۵	ماده ۱۷ / تبصره ۳	تعدد مادی تخلف	حذفیات: چنانچه تخلف توسط اعضای شاکی یا نشریات واقع شده باشد، اخذ هیات تخلفات بر تشکل‌های اسلامی دانشجویان و رأی قطعی کمیته‌های ناظر بر نشریات حسب مورد ضروری است. مصداق تعدد مادی معنوی نمی‌شود.	۴۱	ماده ۶۰ / تبصره ۲	شکایت شاکی	اضافات: گزارش اشخاص حقیقی در مورد وقوع تخلف لازم به داشتن شرایط فوق نیست.
۱۶	منع موقت از تحصیل دانشجویان علوم پزشکی	ماده ۱۹	اضافات: در رهبری از محکومیت‌های مشتمل بر محرومیت‌های تحصیلی می‌توان برخی از نیمسال‌ها یا ماه‌های (فقط برای دانشجویان علوم پزشکی) منع موقت از تحصیل را به احساب سنوات و برخی را بدون احتساب سنوات درنظر گرفت. مشروط به آن که محرومیت از تحصیل یا احساب سنوات منجر به اخراج دانشجو نشود.	۴۲	ماده ۶۲ / تبصره ۲	سیستمی یا تخلفات آموزشی و پژوهشی و اداری	
۱۷	ماده ۲۱	حق ورود دانشجو به دانشگاه	حذفیات: حق ورود دانشجو به محیط دانشگاهی و استفاده از خدمات و تسهیلات دانشجویی به دانشجویانی که به یکی از تنبیهات بندهای ۱۶ تا ۱۹ محکوم شدند منوط به صلاحدید شورای مدارکننده حکم است.	۴۳	ماده ۶۲ / تبصره ۱	//	
۱۸	ماده ۲۲	اطلاع حکم به ولی دانشجو	اضافات: در صورت قطعی شدن حکم، مراتب حسب صلاحدید کمیته به ولی، سرپرست یا همسر دانشجو اطلاع داده می‌شود.	۴۴	ماده ۶۳ / تبصره ۱	عدم‌رسیدگی کمیته انضباطی فعلی به تخلف مقطع قبلی دانشجو	اضافات: احکام تعلیقی در مقطع قبلی قابل اعمال در مقطع فعلی در صورت وقوع تخلف می‌باشند.
۱۹	ماده ۲۲ / تبصره	اطلاع خانواده از تخلف دانشجو	اضافات: در تخلفاتی که به تشخیص رئیس کمیته خاص و مشهود باشد لازم است به‌محض دریافت گزارش ظرف ۲۴ ساعت خانواده مطلع گردند. در سایر تخلفات به تشخیص رئیس کمیته قبل از صدور حکم می‌توان به والدین اطلاع داد.	۴۵	ماده ۶۸ / تبصره ۱	دعوت دانشجو	حذفیات: دبیرخانه موظف است فرآیند دعوت دانشجو جهت حضور در دیرخانه کمیته انضباطی را در کلیه مراحل رسیدگی از طریق اطلاع‌رسانی تلفنی و یا رعایت حداقل یک روزه رعایت نماید.
۲۰	ماده ۲۵ / تبصره ۳		حذفیات: درصورتی که شاکی یکی از اعضای هیات علمی، مسئولان دانشگاه یا مسئولان دستگاه‌های دولتی باشد، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱۳ تا ۱۶ محکوم می‌شود.	۴۶	ماده ۶۸ / تبصره ۴		حذفیات: درصورت ادعای دانشجو مبنی بر عدم اطلاع از ابلاغ کمیته به این موضوع رسیدگی می‌کند.
۲۱	نگهداری، حمل، خرید و فروش یا استفاده از سلاح	ماده ۳۰	اضافات: درصورت نگهداری حمل خرید و فروش اسلحه گرم مجاز و غیرمجاز (سلاح بادی، مواد منفجره اعم از کوکتل مولوتوف و...) یا سلاح سرد در محیط‌های دانشگاهی اعم از جاقو قمه پنجه‌بوکس و... به‌تناسب مورد، متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱۳ تا ۱۶ به‌جز بند ۵ محکوم و درصورت تکرار تا بند ۱۵ قابل تشدید است.	۴۷	ماده ۶۹	ادامه روند رسیدگی	اضافات: پس از ۶ روز کاری از ابلاغ رئیس کمیته روند روی ملزم به ادامه روند رسیدگی می‌باشد.
۲۲	ماده ۳۰ / تبصره ۴	ارجاع دانشجو به مراجع قضایی	اضافات: در موارد همراه داشتن سلاح گرم یا استفاده از سلاح سرد غیرمجاز دانشجو به مراجع قضایی ارجاع می‌گردد.	۴۸	ماده ۶۹ / تبصره		اضافات: در شرایط خاص و تخلفات مشهود، به تشخیص رئیس یا کمیته انضباطی بدوی شده در این ماده می‌باشد.
۲۳	ماده ۳۲	تخلفات رایانه‌ای و مخابراتی و مجازی	اضافات: ایجاد دسترسی غیرمجاز یا اخلال در سطح دسترسی افراد، بارگزاری، دانلود یا انتشار موضوعات غیراخلاقی تخلف است و متخلف به یکی از تنبیهات بندهای ۱۳ تا ۱۸ محکوم می‌شود.	۴۹	ماده ۷۱	تفهیم اتهام و مصاحبه حضوری و اخذ دفاعیات	حذفیات: دبیر شورای بدوی باید حقوق دانشجو را وفق آیین‌نامه و شیوه‌نامه در ابتدای مصاحبه به دانشجو تفهیم و مراتب در دو نسخه یکسان، صورت جلسه و پس از اعضای دانشجو و دبیر به نسخه را تحویل وی نماید.
۲۴	تشکیل گروه‌های بالای ۱۰۰ نفر با مجوز	ماده ۳۲ / تبصره ۲	اضافات: تشکیل کلیه گروه‌های مجازی دانشجویی با جمعیت بالای ۱۰۰ نفر نیاز به مجوز کمیته ناظر بر نشریات دانشجویی دارد. تشکل‌ها و مجموعه‌های رسمی تابع قوانین مربوطه هستند. ایجاد کانال یا گروه غیرمجاز مشمول تنبیه خواهد گردید.	۵۰	ماده ۷۴		حذفیات: دانشجو می‌تواند پس از تفهیم تخلف با حفظ محرمانگی نسبت به مراجع حقوقی و اسامی غیرمرتبط با دفاع دانشجو، اوراق پرونده را مطالعه و از آن رونوشت تهیه کند و با تشخیص دبیر شورای انضباطی امکان کپی از اوراق مغایر نخواهد بود. حق دانشجو مبنی بر امکان مطالعه محتوای اوراق در هر صورتی محفوظ است.
۲۵	ماده ۳۲ / تبصره ۳			۵۱	ماده ۷۵		اضافات: در موارد اضطراری بنا به درخواست رئیس کمیته بدوی یا دو نفر از اعضای کمیته جلسه اضطراری ظرف ۴۸ ساعت برگزار می‌گردد.
۲۶	ماده ۳۲ / تبصره ۴	استفاده غیرمجاز از آرم دانشگاه	اضافات: در صورت هرگونه استفاده غیرمجاز از آرم دانشگاه و عناوین مشابه، دانشجو مشمول تنبیه می‌شود.	۵۲	ماده ۷۶	دعوت اعضای کمیته	حذفیات: دبیر موظف است حداقل ۵ روز اداری پیش از برگزاری جلسه به صورت مکتوب تلفنی و پیامکی دعوت نماید.
۲۷	ماده ۳۲ / تبصره ۶	تعریف حریم عمومی	اضافات: کلیه شبکه‌ها نرم‌افزارها و سکوهای مجازی که قابلیت دسترسی عام دارند، حریم عمومی محسوب می‌شوند. تشخیص مصداق حریم خصوصی در رابطه با گزارشات واصله برعهده کمیته انضباطی دانشگاه می‌باشد.	۵۳	ماده ۷۷		حذفیات: دبیر کمیته موظف است گردش کار پرونده را بر اساس شکایت شاکی یا گزارش تخلف دانشجو به استناد شیوه‌نامه تهیه و همراه با دفاعیات دانشجو جهت اعلام در جلسه دفاعیه ۳ روز پیش از جلسه در اختیار اعضا قرار دهد.
۲۸	ماده ۳۲ / تبصره ۷			۵۴	ماده ۸۸	سیستمی در کمیته تجدید نظر	اضافات: در شرایط خاص و تخلفات مشهود به تشخیص دبیر کمیته تجدید نظر این زمان ۴۸ ساعت در نظر گرفته می‌شود.
۲۹	ماده ۳۲ / تبصره ۸			۵۵	ماده ۹۰		حذفیات: کمیته تجدید نظر باید ظرف مدت یک ماه پس از دریافت اعتراض یا ارجاع پرونده رسیدگی و اتخاذ تصمیم نمایند.
۳۰	ماده ۳۲ / تبصره ۹			۵۶	ماده ۹۵	وظایف و اختیارات کمیته مرکزی	اضافات: اصلاح کلیه احکام صادره از سوی کمیته بدوی با تجدید نظر باید به تشخیص کمیته مرکزی. اضافات: رسیدگی مجدده به آرای قبلی کمیته مرکزی در صورت وصول اسناد، مدارک و دلایل جدید یا وجود ایراد در رأی قبلی، بنا به تشخیص رئیس کمیته مرکزی.
۳۱	ماده ۳۲ / تبصره ۱۰			۵۷	ماده ۱۰۲	صدور و ابلاغ احکام کمیته‌های انضباطی	حذفیات: تعیین زمان اجرای احکام دانشگاه با رعایت بازه زمانی حداقل ۷۰ روزه پس از تاریخ صدور
۳۲	ماده ۳۲ / تبصره ۱۱			۵۸	ماده ۱۱۰	سایر موارد	حذفیات: کمیته مجاز به تجسس در زندگی خصوصی دانشجو نیست.

اتاق شیشه‌ای دانشگاه‌های پرتر دنیا (قسمت اول)

یک‌سوم درآمد هاروارد از وقف تامین می‌شود

ندا اظهری
مترجم

دانشگاه‌های دنیا از جمله مراکز و سازمان‌های دولتی با بعضا خصوصی به شمار می‌روند که به دلیل جذب سرمایه و بودجه از نهادهای دولتی یا نهادهای مردمی یا شهریه‌های دانشجویی و... ذخیره مالی قابل توجهی را به خود اختصاص می‌دهند. اما نکته مهمی که در اغلب دانشگاه‌های دنیا به چشم می‌خورد، شفافیت مالی ارائه شده از سوی آنهاست به‌طوری که آنها در بازه‌های سه‌ماهه یا یک‌ساله گزارش کاملی از دریافتی‌ها و ذخایر کامل خود منتشر می‌کنند که همین امر باعث اعتمادسازی بیشتر به این دانشگاه‌ها می‌شود؛ اقدامی که متاسفانه در دانشگاه‌های ایران وجود ندارد و حتی با جست‌وجوهای متعدد هم نمی‌توان به آمار قطعی و صحیحی از درآمدهای مالی دانشگاه‌های داخلی دست یافت. حتی اغلب در گفت‌وگو با روسای دانشگاه‌ها هم اطلاعات دقیقی ارائه نمی‌دهند که این می‌تواند خود مصداق پنهان کردن اطلاعات و زمینه‌ساز برخی تخلفات مالی در سیستم‌های اداری این مراکز آموزشی باشد. برای نشان‌دادن شفافیت مالی دانشگاه‌های دنیا و اطلاع از چرخ مالی آنها در پرونده اتاق شیشه‌ای دانشگاه‌های دنیا، ابتدا به سراغ دانشگاه هاروارد رفته‌ایم و قرار است در گزارش‌های بعدی سری هم به دیگر دانشگاه‌های دنیا بپردازیم.

افزایش ۱۱ درصدی درآمدها در سالی که گذشت

دانشگاه هاروارد که همواره جزء برترین دانشگاه‌های جهان از منظر پایگاه‌های رتبه‌بندی محسوب می‌شود، در سال ۲۰۲۲ نیز با توجه به درآمدها و هزینه‌های بالای مصرف شده، اقدامات موثری را برای اولین بار به اندازه دوران پیش از کرونا انجام داده است. به‌دنبال تورم شدیدی که در آمریکا رخ داده، تغییراتی در چگونگی کار دانشگاه، نوسان در بازارهای پایتخت و نبود ثبات اقتصادی ایجاد شده که همگی مستلزم بروز تغییراتی نوآوانه و مبتنی بر آینده در شیوه عملکرد دانشگاه‌هستند. درآمدهای یک‌سال گذشته هاروارد به‌دنبال دو سال کاهش پیاپی در دوران همه‌گیری کرونا، با ۱۱ درصد افزایش به ۵ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار رسید. این افزایش درآمد دانشگاه در سال گذشته بیانگر بازگشت دوباره دانشجویان به دانشگاه و افزایش شهریه‌ها، خیرگاه‌ها و درآمدهای حاصل از منابع دیگر مانند هزینه‌های پرکنیکس، اجاره‌بهای محل اقامت و هزینه‌های سلامت است. آمارها نشان می‌دهد که تعداد دانشجویان هاروارد در سال گذشته نسبت به سال‌های قبل بی‌سابقه بوده و آمار ورودی‌های سال اولی به این دانشگاه بعد از چند سال به حالت سابق برگشته است. دانشگاه هاروارد بیشترین درآمد را بین دانشگاه‌های آمریکا دارد به‌طوری که ۴۵ درصد از درآمدهای آن حاصل از امور خیریه و ۹ درصد از درآمدها حاصل از هدایاست که تاثیری آنی بر عملکرد دانشگاه به‌جا می‌گذارند و در این میان، ۳۶ درصد از درآمدها هم به‌دنبال حمایت دائم از توزیع موقوفه‌هاست.

رشد ۹ درصدی هزینه‌های هاروارد

علاوه بر افزایش درآمدها، هزینه‌های این دانشگاه نیز در سال ۲۰۲۲ با ۹ افزایش ۹ درصدی روبه‌رو بوده است که البته افزایش کمتری را نسبت به درآمدها تجربه کرده است. چالش‌هایی که دانشگاه برای جذب دانشجو و دیگر مشکلات پشت‌سر گذاشت را می‌توان ازجمله مسائل پرچالش هاروارد در سال ۲۰۲۲ عنوان کرد. ادغامی از افزایش موقتی درآمدها و هزینه‌ها بخش قابل توجهی از درآمد مازاد ۴۰۶ میلیون دلاری رابه‌دنبال دارد. به‌طور کلی، درآمد مازاد عملیاتی در سال مالی ۲۰۲۲ دانشگاه هاروارد ۴۰۶ میلیون دلار برآورد شده است که در مقایسه با ۲۸۳ میلیون دلار سال ۲۰۲۱ با رشد قابل توجهی روبه‌رو شده و این نخستین باری است که به بالاترین حد از دوران پیش از کرونا رسیده است. هاروارد به‌طور فعال روی حوزه‌های مختلفی چون آموزش، کمک‌های مالی، دسترسی دانشجویان، پژوهش و پایداری اقلیمی سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی انجام داده است. ذخیره‌سازی درآمدها با توجه به افزایش تورم در عملکرد و هزینه‌های سرمایه‌ای از جمله اقداماتی است که دانشگاه برای مقابله با حجم تورم در پیش گرفته است. رکود دانشگاه فشار مضاعفی را به تمام منابع درآمدی اعمال کرده و به سرعت گرنت‌های پژوهشی و مبالغ اهدایی را تحت تاثیر قرار داده و همزمان نیاز به کمک‌های مالی را افزایش داده است. دریافت کمک‌های مالی حاصل از موقوفه‌ها در سال ۲۰۲۲ با بازدهی منفی ۱۰.۸ درصدی روبه‌رو شد. با توجه به کاهش قابل توجه بازار سهام و اوراق قرضه در سال گذشته، این بازدهی نتیجه قابل قبولی به همراه داشته است. دانشگاه هاروارد سالانه بخشی از هزینه‌های راکه صرف حمایت از فعالیت‌های دانشگاهی وپژوهش‌ها می‌کند، از منبع موقوفه‌ها کسب می‌کند. با توجه به اینکه فعالیت‌های دانشگاهی و درآمدهای حاصل از ثبت‌نام دانشجویان نسبت به دوران پیش از کرونا رشد چشمگیری در سال ۲۰۲۲ داشته، صرف هزینه‌ها نیز به‌رغم محدودیت‌های کرونایی افسار شد. کاهش شاگردی پافته بود که به‌نظر می‌رسد با برداشته شدن بخشی از این محدودیت‌ها، هزینه‌های دانشگاهی باز دیگر افزایش یافته است.

وابستگی درآمدی به منابع آموزشی، پژوهشی و خیریه

درآمدهای عملیاتی این دانشگاه در سال ۲۰۲۲ حدود ۱۱ درصد یا ۵۸۷ میلیون دلار رشد داشته که به ۵ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار رسیده است؛ به‌طوری که هدایای نقدی موقوفه‌ای هاروارد برحسب ارزش ۱۱ درصدی، با ۲۶۵۱ میلیون دلار در سال ۲۰۲۱ به ۵۸۴ میلیون دلار در سال جاری رسیده است. هدایای کاربردی فعلی در سال ۲۰۲۲ نیز نتوانسته به ۵۰ میلیون دلار رسیده که نسبت به سه سنه درآمدی آنروش با شهریه، پژوهش‌ها می‌تواند به‌طور قابل توجهی از امور خیریه وابسته است. کل درآمد آموزشی دانشگاه هاروارد حدود ۲۱ درصد درآمد این دانشگاه رابه‌خود اختصاص می‌دهد که شامل شهریه و پرداخت هزینه‌های غذا و خوابگاه می‌شود. دانشگاه برای حمایت از بخش پژوهش، گرنت‌های مالی حاصل از منابعی چون آژانس‌های دولتی، سازمان‌ها و شرکت‌های غیرانتفاعی را به اعضای هیات‌علمی بااستعداد خود اعطا می‌کند که این بخش ۱۷ درصد از درآمدهای هاروارد راتشکیل می‌دهد. درآمدی که برای تامین بودجه‌های عملیاتی کفایت نمی‌کند از این رو، دانشگاه برای تامین این بودجه‌ها به امور خیریه و کمک‌های این بخش وابسته است تا بتواند شکاف ایجاد شده را پر کند. طبق گزارش مالی سال ۲۰۲۲ دانشگاه هاروارد، خیرین فعلی و خیرینی که در سال‌های گذشته به تامین بخشی از درآمدهای دانشگاهی پرداخته‌اند، ۴۵ درصد از درآمد هاروارد را به خود اختصاص داده‌اند که این مقدار تاثیر بسزایی روی آموزش وپژوهش هاروارد ایفامی کند. منابع دیگر شامل چاپ و امتیازها و دیگر خدمات هم ۱۷ درصد از درآمد این دانشگاه راتشکیل می‌دهند. هزینه‌های عملیاتی هاروارد با ۹ درصد یا ۴۶۴ میلیون دلار افزایش یافته و به ۵ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار در سال جاری رسیده است. هاروارد به‌طور فعال روی حوزه‌های مختلفی چون آموزش، کمک‌های مالی، دسترسی دانشجویان، پژوهش و پایداری اقلیمی سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی انجام داده است. ذخیره‌سازی درآمدها با توجه به افزایش تورم در عملکرد و هزینه‌های سرمایه‌ای از جمله اقداماتی است که دانشگاه برای مقابله با حجم تورم در پ